

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 287/2018-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka o sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED], a [REDACTED] [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. w2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 50 C 96/2012 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. 6 Co 311/2015, sp. zn. 6 Co 2/2017 a sp. zn. 6 Co 147/2018, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 50 C 96/2012 a postupom

Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. 6 Co 311/2015, sp. zn. 6 Co 2/2017 a sp. zn. 6 Co 147/2018 porušené boli.

2. Krajskému súdu v Bratislave prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 147/2018 konať bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume každému po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 515,76 € (slovom päťstopäťnásť eur a sedemdesiatšesť centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Emílie Korčekovej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovujú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júla 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka v 2. rade“) a spoločnosti [REDAKOVANÉ] [(ďalej len „sťažovateľka v 3. rade“), ďalej spolu len „sťažovatelia“] vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 50 C 96/2012 (ďalej len „namietané

konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 6 Co 311/2015, sp. zn. 6 Co 2/2017 a sp. zn. 6 Co 147/2018 (ďalej len „namietané konania krajského súdu“ alebo „odvolacie konania“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou doručenou Okresnému súdu Bratislava I 9. marca 2011 domáhali náhrady škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Okresný súd Bratislava I postúpil žalobu okresnému súdu 15. mája 2012, pričom namietané konanie okresného súdu je vedené pod sp. zn. 50 C 96/2012. Okresný súd vydal 5. februára 2015 rozsudok č. k. 50 C 96/2012-312, ktorým žalobu zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia 7. apríla 2015 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 6 Co 311/2015-372 z 2. novembra 2015 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. Na základe dovolania sťažovateľov bol potvrdzujúci rozsudok krajského súdu zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 182/2016 z 30. novembra 2016. Krajský súd v odvolacom konaní opätovne rozhodol 26. apríla 2017 tak, že rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Aj proti tomuto rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia opätovne dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 5/2018 z 31. mája 2018 tak, že najvyšší súd aj tento rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V namietanom konaní krajského súdu (t. j. v odvolacom konaní) nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti meritórne rozhodnuté.

3. Sťažovatelia v sťažnosti poukazujú na celkovú dĺžku namietaných konaní a pozornosť ústavného súdu upriamili najmä na skutočnosť, že po vydaní v poradí už druhého zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu nie ich vinou, ale vinou krajského súdu, (s pričinením okresného súdu) nie je o ich odvolaní stále zákonným spôsobom rozhodnuté, teda stav ich právnej neistoty týkajúci sa výsledku kompenzačného konania ako celku a stav ich právnej neistoty týkajúci sa výsledku odvolacieho konania stále trvá, čo je podľa ich názoru z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné a neakceptovateľné.

4. Sťažovatelia tvrdia, že 30. novembra 2016 vydal najvyšší súd v poradí prvé zrušujúce uznesenie, ktoré bolo doručené okresnému súdu 15. decembra 2016. Okresný súd však doručil toto uznesenie právnej zástupkyňi sťažovateľov až 4. septembra 2017, teda až po vydaní v poradí druhého potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu z 26. apríla 2017, z obsahu ktorého sa sťažovatelia dozvedeli o existencii prvého zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu z 30. novembra 2016 neprípustné zadržíavaného okresným súdom, ako aj krajským súdom. Krajský súd mal pritom z obsahu spisu vedomosť o tom, že uznesenie najvyššieho súdu nebolo riadne a ústavne konformne doručené sťažovateľom nielen ním, ale ani okresným súdom.

5. Sťažovatelia v ďalšej časti sťažnosti zrekapitulovali doterajší priebeh namietaných konaní, pričom v tejto súvislosti konštatovali, že vinou krajského súdu za účasti okresného súdu nie je za viac ako 3 roky v odvolacom konaní riadne a ústavne konformne rozhodnuté.

6. Podľa názoru sťažovateľov vec je po právnej a skutkovej stránke jednoduchá, nezložitá, pre sťažovateľov má mimoriadny význam vzhľadom na to, čo je pre nich v tomto konaní v hre.

7. Sťažovatelia uviedli, že k priesťahom a porušeniu primeranej lehoty v odvolacom konaní v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru neprispeli, majú záujem na rýchlom prerokovaní veci a rozhodnutí o odvolaní, keďže konanie o odškodnení trvá už extrémne dlho vinou obštrukcií a dvoch svojvoľných a nezákonných rozhodnutí krajského súdu, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné a neakceptovateľné.

8. Poukazujúc na relevantnú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v odvolacom konaní č. k. 6Co/147/2018 (pôvodne vedenom pod č. k. 6Co 311/2015, následne vedenom pod č. k. 6Co/2/2017) porušené boli.

2. Krajskému súdu v Bratislave sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k. 6 Co/147/2018 konal bez zbytočných prieťahov .

3. Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V konaní vedenom pod č. k. 50C96/2012 porušené boli.

4. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie každému v sume po 3 000,- Eur, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť im do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

5. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie každému v sume po 3 000,- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava V povinný vyplatiť im do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

6. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] priznáva každému úhradu trov konania v sume po 315,84 Eur, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť na účet ich právnej zástupkyne - advokátky JUDr. Emílie Korčekovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

7. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] priznáva každému úhradu trov konania v sume po 315,84 Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava V povinný zaplatiť na účet ich právnej zástupkyne - advokátky JUDr. Emílie Korčekovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu. “

9. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie sťažnosti sťažovateľov na ďalšie konanie, a preto ju uznesením č. k. I. ÚS 287/2018-29 z 15. augusta 2018 prijal na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii

Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

10. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 17. augusta 2018 predsedu okresného súdu a predsedu krajského súdu, aby sa vyjadrili k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ich vyzval, aby sa vyjadrili k sťažnosti.

11. Na výzvu ústavného súdu písomne reagovala podpredsedníčka okresného súdu, ktorá vo svojom písomnom stanovisku sp. zn. Spr 3352/2018 doručenom ústavnému súdu 4. septembra 2018 uviedla, že v danej veci netrvá na ústnom pojednávaní.

Podpredsedníčka okresného súdu k danému stanovisku zároveň pripojila vyjadrenie aktuálnej zákonnej sudkyne v danej veci [REDAKOVANÉ], ktorá v ňom zrekapitulovala doterajší priebeh namietaných konaní, avšak k otázke, či pričinením okresného súdu malo, resp. nemalo dôjsť k zbytočným priet'ahom, osobitné stanovisko nezaujala.

12. Následne 26. septembra 2018 bolo ústavnému súdu doručené aj písomné stanovisko predsedu krajského súdu sp. zn. 1 SprV/398/2018, ktorý v ňom uviedol:

„Na Krajskom súde v Bratislave ako odvolacom súde bolo vedené odvolacie konanie pod sp. zn. 6Co/311/2015 od 26.06.2015 do 02.11.2015, kedy tunajší súd rozhodol rozsudkom č. k. 6Co/311/2015-372. Z uvedeného vyplýva, že tunajší súd rozhodol o podanom odvolaní do štyroch mesiacov od predloženia veci súdom prvej inštancie.

Najvyšší súd SR ako dovolací súd rozhodnutím sp. zn. 2Cdo 182/2016 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/311/2015-372 zo dňa 02.11.2015 a vec vrátil tunajšiemu súdu na ďalšie konanie, ktoré bolo vedené pod sp. zn. 6Co/2/2017 od 04.01.2017 do 26.04.2017, kedy odvolací súd rozhodol rozsudkom č. k. 6Co/2/2017-433, a teda po vrátení veci Najvyšším súdom SR rozhodol tunajší súd opäť v priebehu štyroch mesiacov.

Najvyšší súd SR ako dovolací súd rozhodnutím sp. zn. 2Cdo 5/2018 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/2/2017-433 zo dňa 26.04.2017 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, ktoré je v súčasnosti vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 6Co/147/2018 od

18.06.2018, a teda dĺžka trvania tohto odvolacieho konania k dnešnému dňu činí približne tri mesiace.

Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné zdôrazniť, že v danom prípade je zavádzajúcim tvrdenie sťažovateľov, že odvolacie konanie na tunajšom súde trvá viac ako tri roky, nakoľko táto doba zahŕňa jednotlivé odvolacie konania (v počte 3) v súhrne s obdobím trvania dovolacích konaní na Najvyššom súde SR, a preto nemožno vyvodzovať zodpovednosť voči tunajšiemu súdu za prieťahy v konaní, resp. neprimeranú dĺžku konania, ktorá logicky narastá v prípade, ak strana sporu podá dovolanie, o ktorom koná a rozhoduje Najvyšší súd SR a v dôsledku jeho zrušujúceho rozhodnutia (resp. rozhodnutí) sa vec opätovne vráti na odvolací súd.

So zreteľom na plynulý priebeh konaní sp. zn. 6Co/311/2015 a sp. zn. 6Co/2/2017 (dĺžka ich trvania bola približne štyri mesiace), v ktorých už bolo meritórne rozhodnuté odvolacím súdom a tiež s prihliadnutím na preventívny účinok sťažnosti na prieťahy v súdnom konaní, je zrejmé, že v predmetných odvolacích konaniach tunajšieho súdu nebolo porušené právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a ani právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, pričom sťažovatelia počas ich trvania porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru nenamietali sťažnosťou na prieťahy, a preto ústavná sťažnosť, ktorú sťažovatelia podali dňa 19.07.2018 nemá žiadne opodstatnenie k týmto konaniam z hľadiska ich plynulosti.

Pokiaľ ide o odvolacie konanie vedené pod sp. zn. 6Co/147/2018, ktoré je prebiehajúcim (živým) konaním, toto v súčasnosti nie je poznačené prieťahmi, nakoľko dĺžka konania činí tri mesiace a v zmysle judikatúry Ústavného súdu SR možno za prieťah v konaní zapríčinený postupom súdu považovať situáciu, keď s prihliadnutím na ďalšie okolnosti a osobitosti prejednávanej veci nebol zo strany konajúceho súdu vykonaný žiaden úkon po dobu dlhšiu ako 6 mesiacov. Z uvedeného dôvodu je ústavná sťažnosť sťažovateľov aj v tomto ohľade nedôvodná.

Na základe Vašej požiadavky, či tunajší súd trvá na ústnom pojednávaní Ústavného súdu SR o prijatej sťažnosti Vám oznamujem, že Krajský súd v Bratislave... netrvá na ústnom prerokovaní veci pred Ústavným súdom SR.“

13. Ústavný súd zaslal citované vyjadrenia právnej zástupkyňi sťažovateľov a zároveň ju v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyzval, aby sa vyjadrila, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, ak ústavný súd dospeje k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Právna zástupkyňa sťažovateľov písomne odpovedala podaním doručeným ústavnému súdu 10. októbra 2018, pričom k vyjadreniam podpredsedníčky okresného súdu ani predsedu krajského súdu osobitné stanovisko nezaujala, len súhlasila, aby ústavný súd v danej veci upustil od ústneho pojednávania.

14. Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

15. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

16. Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a postupom krajského súdu v ich právnej veci.

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

18. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské

práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 514/2017, I. ÚS 280/08).

19. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. I. ÚS 591/2017).

20. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016).

21. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie

účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (m. m. I. ÚS 19/00). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

22. Pokiaľ ide o prvé posudzované kritérium, ústavný súd konštatuje, že predmet namietaného konania, t. j. uplatňovanie náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov je sporom patriacim do štandardnej agendy všeobecných súdov v rámci ich rozhodovacej činnosti.

23. Správanie sťažovateľa je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že dĺžku namietaných konaní značne ovplyvnili aj početne podané procesné návrhy zo strany sťažovateľov. Ústavný súd zohľadňuje, že sťažovatelia ako účastníci konania majú nesporne právo na procesné úkony, ktoré v napadnutom konaní urobili, na druhej strane však poukazuje na to, že za priet'ahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nemožno pripísať zodpovednosť na vrub súdu konajúcemu vo veci. Poukazujúc na doterajšiu judikatúru, čas, ktorý bol nevyhnutný na rozhodnutie o procesných návrhoch sťažovateľov, ústavný súd nezapočítal do doby zbytočných priet'ahov v konaní okresného súdu ani krajského súdu (m. m. I. ÚS 514/2017).

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu

24. Ústavný súd pripomína, že postup okresného súdu v namietanom konaní bol predmetom ústavného prieskumu už v minulosti, keďže sťažovateľ v 1. rade a sťažovateľka v 2. rade namietali vznik zbytočných priet'ahov postupom okresného súdu taktiež ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. februára 2015. Ústavný súd v danom konaní rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 279/2015-17 z 28. apríla 2015 tak, že sťažnosť odmietol

ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd za zásadnú považoval skutočnosť, že 5. februára 2015 bol vyhlásený meritórny rozsudok, ktorým okresný súd žalobu zamietol. Ústavný súd preto aktuálne upriamil svoj ústavný prieskum týkajúci sa namietaného konania okresného súdu najmä na obdobie po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 279/2015-17.

25. Ústavný súd v tejto súvislosti podotýka, že namietané konanie okresného súdu nebolo ani po vyše tri a pol roku od vyhlásenia rozsudku okresného súdu právoplatne skončené. Ústavný súd konštatuje, že aj keď uvedená skutočnosť bola spôsobená najmä neefektívnou činnosťou krajského súdu (pozri body 29 až 35 tohto nálezu), okresný súd má na uvedenom stave tiež čiastočný podiel. Pozornosti ústavného súdu totiž neuniklo, že okresný súd pri predkladaní spisovej dokumentácie najvyššiemu súdu opakovane procesne pochybil, v dôsledku čoho najvyšší súd až dvakrát vrátil spisovú dokumentáciu okresnému súdu ako predčasne predloženú.

26. Okresný súd pochybil pri svojom procesnom postupe prvýkrát v januári 2016, v súvislosti so splnením podmienok nevyhnutných pre predloženie spisu dovolaciemu súdu po doručení dovolania proti rozsudku krajského súdu č. k. 6 Co 311/2015-372 z 2. novembra 2015. Okresný súd svojou nesústredenou činnosťou procesne pochybil, v dôsledku čoho najvyšší súd 7. septembra 2016 vrátil predloženú spisovú dokumentáciu späť okresnému súdu. Najvyšší súd v tejto súvislosti konštatoval, že okresný súd nespĺnil podmienky na predloženie spisu tým, že sťažovateľom nezaslal na vedomie vyjadrenie odporcu, a tým nespĺnil podmienku vyplývajúcu z § 436 ods. 4 CSP. Keďže spis bol vrátený a okresný súd opätovne predkladal spis až po vykonaní uvedeného úkonu, dĺžka namietaných konaní ako celku, a tým aj právna neistota sťažovateľov sa predĺžila o ďalších zbytočných 9 mesiacov. Ústavný súd danú skutočnosť nemohol tolerovať.

27. Ústavný súd uvedenú skutočnosť nemohol opomenúť aj z toho dôvodu, že okresný súd obdobné procesné pochybenie zopakoval aj v roku 2017, keďže spis, ktorý bol predložený najvyššiemu súdu 14. septembra 2017, po doručení druhého dovolania, najvyšší súd opätovne vrátil okresnému súdu 13. októbra 2017 ako predčasne predložený. Okresný

súd po odstránení nedostatkov predložil preto súdny spis najvyššiemu súdu až 11. januára 2018, čím sa dĺžka konania ako celku zbytočne predĺžila o ďalšie takmer štyri mesiace.

28. Poukazujúc na uvedené, dĺžku konania ako celku, ako aj skutočnosť, že právna neistota sťažovateľov trvá celkovo viac ako šesť rokov bez právoplatného rozhodnutia okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa aj svojou neefektívnou činnosťou pričinil na vzniku zbytočných prietahov, v dôsledku čoho porušil základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto v časti týkajúcej sa postupu okresného súdu rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu

29. Ústavný súd dôkladne preskúmal spisovú dokumentáciu aj v kontexte námietok sťažovateľov týkajúcich sa pochybení krajského súdu v odvolacích konaniach, ktoré mali mať za následok namietané porušenie označených práv. Ústavný súd po dôkladnom rozbere súdnych spisov konštatuje, že v postupe krajského súdu zistil viaceré pochybenia, ktoré mali za následok vznik zbytočných prietahov v odvolacích konaniach, a tým aj predĺženie právnej neistoty sťažovateľov.

30. Ústavný súd považuje za neprípustné, že o odvolaní sťažovateľov nebolo právoplatne rozhodnuté krajským súdom ani po viac ako troch rokoch od jeho podania. Krajský súd síce vydal vo veci dva rozsudky, avšak najvyšší súd tieto zrušil, keďže v postupe krajského súdu zistil závažné procesné pochybenia. Ústavný súd sa preto nemôže stotožniť s nosnou argumentáciou predsedu krajského súdu, ktorý poukázal na čiastkové dĺžky jednotlivých odvolacích konaní, a nevzal do úvahy celkovú dĺžku rozhodovania o odvolaní. Ústavný súd pritom poukazuje na rozsiahlu konštantnú judikatúru ESLP, kde bolo opakovane konštatované, že pri posudzovaní zbytočných prietahov má súd nazerať na celkovú dĺžku konaní, a tým zapríčinenú právnu neistotu sťažovateľov ako na jeden celok, pričom nemá separovať jednotlivé čiastkové konania (pozri napr. Maxian a Maxianová proti

Slovenskej republike, Keszeli proti Slovenskej republike, Grešáková proti Slovenskej republike, a iné).

31. Pozornosti ústavného súdu osobitne neuniklo, že rozsudok krajského súdu č. k. 6 Co 311/2015-372 z 2. novembra 2015 bol 30. novembra 2016 uznesením najvyššieho súdu zrušený, pričom najvyšší súd vo svojom zrušujúcom uznesení, poukazujúc na relevantnú judikatúru ESLP (prípád Trančíková proti Slovenskej republike), uviedol, že v odvolacom konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (platného a účinného v čase podania odvolania), keďže vinou krajského súdu nebolo sťažovateľom na vedomie zaslané vyjadrenie odporcu. Z uvedeného dôvodu bol rozsudok krajského súdu v dovolacom konaní najvyšším súdom zrušený a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie.

32. Krajský súd opätovne rozhodol o odvolaní sťažovateľov rozsudkom č. k. 6 Co 2/2017-433 z 26. apríla 2017. Aj tento rozsudok bol však najvyšším súdom 31. mája 2018 zrušený, pričom najvyšší súd v zrušujúcom uznesení opätovne vytkol krajskému súdu procesnú vadu (na ktorú rovnako poukázali sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti) spočívajúcu v tom, že zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu z 30. novembra 2016 nebolo doručené právnej zástupkyňi sťažovateľov (zrušujúce uznesenie bolo právnej zástupkyňi sťažovateľov doručené až dodatočne 29. júna 2018).

33. Špecifikované procesné vady, ktoré boli spôsobené nesústredeným postupom krajského súdu, mali za následok, že o odvolaní nie je ani po troch rokoch právoplatne skončené a právna neistota sťažovateľov stále trvá. Ústavný súd konštatuje, že tieto procesné vady sú jasným indikátorom nesústredného postupu krajského súdu.

34. Ústavný súd preto aj v danej súvislosti poukazuje na svoju rozsiahlu konštantnú judikatúru, z ktorej vyplýva, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa

sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

35. Ústavný súd po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania, správania sťažovateľov a postupu krajského súdu, zohľadňujúc celkovú dĺžku konania a skutočnosť, že o odvolaní nie je ani po troch rokoch právoplatne rozhodnuté, dospel k záveru, že v postupe krajského súdu došlo k zbytočným priet'ahom, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto aj v súvislosti s postupom krajského súdu rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

III.

36. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

37. Vzhľadom na to, že konanie sa v súčasnosti nachádza na odvolacom súde a ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu, ústavný súd preto prikázal krajskému súdu, ktorý vo veci aktuálne koná, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výrokovej časti nálezu).

38. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

39. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

40. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti požadovali priznanie finančného zadosťučinenia od okresného súdu, ako aj od krajského súdu a žiadali, aby okresný súd vyplatil každému po 3 000 €, rovnako aby aj krajský súd vyplatil každému po 3 000 €. Sťažovatelia svoje požiadavky odôvodňovali právnou neistotou a tým, že doterajší priebeh konaní vykazuje znaky zbytočných prietáhov.

41. Ústavný súd pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľov, ich správanie počas predmetného konania, celkovú dĺžku konania ako celku, a aj skutočnosť, že vo veci zistil porušenie označených práv. Ústavný súd pritom vzal do úvahy najmä skutočnosť, že právna neistota sťažovateľov je primárne spôsobená zavinením krajského súdu v jednotlivých odvolacích konaniach.

Aplikujúc zásadu spravodlivosti a riadiac sa úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľom primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde v sume každému po 1 000 € (bod 3 výrokovej časti nálezu), na vyplatenie ktorého je povinný krajský súd.

42. Vzhľadom na to, že procesné vady v odvolacích konaniach (v dôsledku ktorej sťažovatelia podali dovolania) boli primárne spôsobené neefektívnou činnosťou krajského súdu, ústavný súd rozhodol, že sťažnosti v časti, v ktorej sťažovatelia žiadali o priznanie finančného zadosťučinenia od okresného súdu, nevyhovuje (bod 5 výrokovej časti nálezu).

43. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

44. Sťažovatelia žiadali o priznanie trov právneho zastúpenia v sume každému po 315,84 € od okresného súdu, ako aj od krajského súdu. Ústavný súd pri posudzovaní tohto nároku a výpočte trov právneho zastúpenia vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky.

Berúc do úvahy mieru zavinenia zbytočných prietáhov ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátkou za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2018 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu).

Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2018, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, je 76,75 € (§ 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky) a hodnota režijného paušálu je 9,21 €.

45. S poukazom na výsledok konania vznikol každému zo sťažovateľov nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2018 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume 171,92 € vrátane režijného paušálu, t. j. spolu u troch sťažovateľov spolu v sume 515,76 €. Ústavný súd prikázal uhradiť vzniknuté trovy krajskému súdu, keďže k vzniku zbytočných prietáhov došlo primárne neefektívnou činnosťou krajského súdu (bod 4 výrokovej časti nálezu). Ústavný súd sťažnosti v časti, v ktorej sťažovatelia žiadali o duplicitnú úhradu trov aj zo strany okresného súdu, nevyhovел (bod 5 výrokovej časti nálezu).

46. Ústavný súd nepriznal úhradu trov za jeden úkon právnej služby (stanovisko k vyjadreniam okresného súdu a krajského súdu), pretože toto vyjadrenie neobsahovalo žiadne skutočnosti významné pre rozhodnutie ústavného súdu.

47. Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

48. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. novembra 2018